

یوسف حسینی، عضو کمیته دائمی اتاق‌های بازرگانی اوراسیا در گفت‌وگو با پایگاه خبری اتاق ایران:

## نیاید با صادرات کالای بی‌کیفیت، فرصت اوراسیا را از دست بدهیم

یوسف حسینی، عضو کمیته دائمی اتاق‌های بازرگانی اوراسیا و عضو هیات نمایندگان اتاق تبریز می‌گوید که بازار اوراسیا فرصت طلایی برای اقتصاد ایران است، ولی به دلیل عدم توجه صادرکننده‌ها به کیفیت و استاندارد کالا این فرصت را از دست خواهیم داد. او بزرگترین مشکل صادرکنندگان به کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا را سیستم لجستیک ایران می‌داند.

زمانی که خبر پیوستن ایران به اتحادیه اوراسیا منتشر شد، برخی گفتند «این منطقه بهشت صادرات کالا است». حالا سید یوسف حسینی، عضو هیات نمایندگان اتاق تبریز در گفت‌وگو با «پایگاه خبری اتاق ایران» عضویت در اتحادیه اوراسیا را فرصتی طلایی برای اقتصاد ایران می‌داند ولی از کیفیت و استاندارد کالاهای صادراتی گله می‌کند. حسینی معتقد است که ما نباید فرصت‌های صادراتی خود را به دلیل کیفیت نامناسب کالا از دست بدهیم؛ باید به این فرصت در سطح ملی توجه شود نه به شیوه فرصت طلبانه. حسینی می‌گوید: من حدود 24 سال است که در این مسیر هستم و با کشور روسیه تجارت می‌کنم؛ هر چیزی که امروز بیان می‌کنم براساس تجربه کاری من است. بنابراین معتقد هستم که نباید تاجر ایرانی اعتبار کالای خود را ارزان بفروشد؛ نتیجه این رفتار غیرحرفه‌ای از دست دادن بازارهای منطقه است. ما اگر این فرصت را از دست بدهیم حتماً به ضرر کل کشور خواهد بود و به نظر می‌رسد که چنین خواهد بود.

او دلیل این مسئله را عدم توجه صادرکننده‌های ایرانی به کیفیت کالای صادر شده خود می‌داند؛ مشکلی که هیچ‌کس پاسخگو نیست. حسینی ادامه می‌دهد: باید بخش خصوصی خود در برندسازی محصول خود کوشا باشد؛ بخش دولتی نمی‌تواند در این مسیر برای ما همیار خوبی باشد؛ بخش خصوصی در حق کار خود خیانت نمی‌کند، چون زندگی‌اش از این مسیر می‌گذرد ولی تاوان خطای بخش دولتی را باید خود دولت بپردازد نه خود فرد.

به گفته حسینی، باید دولت با کمک بخش خصوصی بتواند مشکلات حوزه اوراسیا را برطرف کند وگرنه ما این بازار را باخته‌ایم. برخی از دوستان می‌گویند که ما نباید سطح استاندارد خود را از کشورهای اتحادیه اوراسیا بالاتر ببریم؛ ولی من معتقدم ما حداقل می‌توانیم کاری کنیم که برخی از برندهای ایرانی از کیفیت اولیه خود نیافتند.

او ادامه می‌دهد: ما در پسته حرف اول دنیا را می‌زنیم ولی اخیراً در کیسه پسته لنگه‌هایی دیده شده است. یا چرا باید ساعت 10 نصف شب کارشناس استاندارد برای تأیید استاندارد کالا به خانه من مراجعه کند؟ آن هم نه برای نمونه برداری بلکه برای امضای نهایی. آیا با این وضعیت می‌توان مشکلات حوزه استاندارد را برطرف کرد؟ هرگز این اتفاق نمی‌افتد.

او به محصول کشمش اشاره می‌کند: از 100 گرم کشمش 40 گرم آن ضایعات است. الان دنیا این را قبول نمی‌کند. چرا بار ترکیه قبل از ما به فروش می‌رسد؟ برای اینکه آنها به کیفیت محصول و بسته بندی خود توجه دارند.

حسینی مشکل دوم را لجستیک می‌داند: باری که من از مسیر کشتی به روسیه فرستاده‌ام حدود 42 روز معطل مانده است؛ بار 220 تنی که از طریق قطار ترانزیت شده در گرگان 17 روز معطل مانده، ترکمن واگن نمی‌دهد و مسئول ایرانی آن اهل مشهد است و اولویت با بار مشهدی هاست.

او ادامه می‌دهد: راه نهایی ما ترانزیت بار با کامیون است؛ در مرز آذربایجان یک هفته ماشین معطل می‌ماند و همه این‌ها هزینه اضافه بر صادرکننده است. در آن مسیر کیفیت بار واقعاً پایین می‌آید. در مرز آذربایجان کلیه بارها را سیخ می‌زنند، به این معنی که اگر این کالایی مثل فرش ماشینی باشد حتماً سوراخ می‌شود. آن‌ها دنبال مواد مخدر در بارها می‌گردند.

او راهکار را در گذاشتن دستگاه X-ray در گمرک ایران می‌داند تا بارهای صادر شده در داخل ایران به دقت کنترل کیفیت شود. من این را در وزارت امور خارجه هم گفته‌ام که باید این مشکلات برطرف شود. کنترل کردن به معنی معطل کردن بار صادرکننده و تخریب کیفیت کالا نیست.

### چرا اتحادیه اقتصادی اوراسیا مهم است؟

روسیه، قزاقستان، بلاروس، قرقیزستان و ارمنستان در سال ۲۰۰۰ اتحادیه اقتصادی اوراسیا را تشکیل دادند اما تا پیش از سال ۲۰۱۴، به ساز و کار صحیحی نرسیدند. پس از ایجاد اتحادیه گمرکی، این اتحادیه اقتصادی جان تازه‌ای گرفت. قانون گمرکی اتحادیه از اول جولای 2010 برای جمهوری قزاقستان و روسیه و در ششم جولای 2010 برای بلاروس لازم‌الاجرا شد. تا اینکه مرحله بعدی یکپارچگی، با ایجاد فضای واحد اقتصادی (SES) در اول ژانویه 2012 آغاز شد. بالاترین نهاد ناظر بر اجرای مقررات اتحادیه گمرکی و فضای واحد اقتصادی، کمیسیون اقتصادی اوراسیا است که فعالیت خود را از دوم فوریه 2012 شروع کرده است. گفته می‌شود در 29 مه 2014 سران کشورهای عضو اتحادیه گمرکی و فضای واحد اقتصادی، پیمان اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EEU) را به امضا رساندند که از اول ژانویه 2015 به مرحله اجرا درآمده است. اسفندیار امیدبخش، یکی از مدیران معاونت بین‌الملل اتاق ایران در این باره می‌گوید: «فضای واحد اقتصادی، مرحله عمیق‌تر یکپارچگی اقتصادی است که علاوه بر اتحادیه گمرکی، متضمن هماهنگی سیاست‌های اقتصادی جابه‌جایی آزادانه خدمات، سرمایه و نیروی کار است.»

اتحادیه اقتصادی اوراسیا، هفت هدف عمده را دنبال می‌کند. تسهیل تجارت، ایجاد بازار مشترک در حوزه کشورهای مستقل هم‌سود عضو، حذف تدریجی قوانین گمرکی در داخل اتحادیه، برقراری تعرفه خارجی مشترک در میان کشورهای عضو، هماهنگ‌سازی تشریفات گمرکی، جابه‌جایی آزاد کالا، سرمایه، نیروی کار و خدمات در مرزهای اوراسیا، برقراری سیاست مشترک در زمینه انرژی، صنعت، کشاورزی و وسایل نقلیه، اهداف این اتحادیه را تشکیل می‌دهند.

در حال حاضر، جمهوری اسلامی ایران با هر 5 کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا دارای موافقتنامه سرمایه‌گذاری دوجانبه (BIT) است و راه‌چندانی تا امضای موافقتنامه سرمایه‌گذاری در اوراسیا باقی‌نمانده است.

### عضویت در اتحادیه اوراسیا چه نفعی برای ایران دارد؟

تنها روسیه، بزرگ‌ترین کشور اتحادیه اوراسیا بازاری ۱۴۰ میلیون نفری پیش روی تجار ایرانی است. مذاکرات و رفت و آمدهای مختلفی نیز میان مقامات دولتی و خصوصی ایران و روسیه طی یک سال اخیر انجام شده است. فاینشیل تایمز در جدیدترین گزارش خود نوشته است: «پیشنهاد‌های تجاری در حالی مطرح می‌شوند که نشانه‌هایی از وخامت روابط ایران با آمریکا تحت ریاست جمهوری دونالد ترامپ دیده می‌شود. رئیس‌جمهوری آمریکا هفته گذشته در سفر به عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی، ایران را متهم کرد به آتش اختلافات فرقه‌ای و ترور در منطقه دامن می‌زند. روسیه و ایران از زمانی که تحریم‌های آمریکا و اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۴ علیه مسکو وضع شدند، به دنبال عمیق‌کردن روابط شان بوده‌اند. دستیابی به توافق تجارت آزاد، پیروزی قابل‌توجهی برای بلوک نوپای اتحادیه اقتصادی اوراسیا خواهد بود و نشان‌دهنده تحکیم روابط میان ایران و جمهوری‌های شوروی سابق است.» با بدعهدی طرف‌های غربی، اهمیت گسترش روابط با شرق خود را نشان می‌دهد. غلام حسین شافعی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران جاده ابریشم و اتحادیه اقتصادی اوراسیا را محور برنامه‌های اتاق ایران عنوان کرده و فروردین ماه امسال پس از بازگشت از مسکو گفته بود: «پیگیر هستیم که با کشورهای اوراسیا به تعرفه ترجیحی برسیم. پیوستن ما به تجارت آزاد پنج کشور اوراسیا در توسعه مناسبات اقتصادی ما با کشورهای منطقه چشم‌محسوب می‌شود.»

تعامل با کشورهای منطقه و اتحادیه های منطقه ای، حالا بیشتر از همیشه اهمیت خود را نشان داده است. رئیس جمهوری در امریکا روی کار آمده که در تمام سخنرانی ها و مواضعش به قدرت اقتصادی آسیا، یعنی چین، فشار آورده و تهدید کرده است. از طرف دیگر، ایران را نیز کشوری بسیار منفی جلوه می دهد و تلاش آشکاری برای تحکیم اتحاد خود با عربستان و اسرائیل برای تضعیف اقتصادی و سیاسی ایران کرده است. در این شرایط، دو پروژه بهره گیری از جاده ابریشم و عضویت در اوراسیا، بیش از گذشته برای فعالان اقتصادی ایرانی اهمیت پیدا کرده است. البته به جز اهمیت از منظر اقتصاد سیاسی، اتحادیه اقتصادی اوراسیا به تعبیر نایب رئیس اتاق ایران بهشتی برای صادرات به حساب می آید که می تواند رشد اقتصادی و تجاری ایران را سرعت ببخشد.